

leeftijd **52**
opleiding **MAS Doetinchem, bedrijfskunde aan Aeres Hogeschool Dronten, bestuurdersleergang NICE Nijenrode**
bedrijf **familiebedrijf met parttime medewerker met 105 melkkoeien op 55 hectare**
loopbaan **lid hoofdbestuur en raad van commissarissen FrieslandCampina, waaronder vicevoorzitter en voorzitter, senior consultant en manager bij Alfa Accountants en Adviseurs, adviseur en marktgroepmanager bij DLV Advies**
bestuurlijke activiteiten **voorzitter vakgroep melkveehouderij LTO Nederland, lid van de raad van commissarissen van ForFarmers**

‘Onze opdracht is duidelijk: **zorgen dat we ons vakmanschap benutten om de milieukwaliteit te verbeteren**’

‘Ik blijf ons verhaal met trots vertellen’

Belangenbehartiging is anno 2022 best frustrerend. ‘De agrarische sector is veel invloed kwijt’, ervaart Erwin Wunnekink. Maar de nieuwe voorzitter van de vakgroep melkveehouderij van LTO Nederland is strijdbaar. ‘Ik blijf met trots vertellen over het vakmanschap van Nederlandse melkveehouders.’

TEKST WICHERT KOOPMAN

Gisterenavond een ledenbijeenkomst met melkveehouders in Noord-Holland, vanochtend een vergadering van het bestuur van ZuivelNL en vanavond naar zaal De Turfsteker in Westerbork voor een discussie met Drentse collega’s. Erwin Wunnekink, voorzitter van de vakgroep melkveehouderij van LTO Nederland, is ook dit najaar weinig thuis op de boerderij in het Achterhoekse dorpje Haarlo. Na een lange carrière als zuivelbestuurder staat hij sinds afgelopen voorjaar in de vuurlinie van de belangenbehartiging, in een tijd dat de sector van alle kanten onder druk staat en tegenslag na tegenslag te verwerken krijgt. ‘De structuur waarbinnen beleid wordt gemaakt, is sterk verkerd, de sector is verdeeld en de politiek is ons lang niet altijd goed gezind. Dat maakt belangenbehartiging complex’, erkent Wunnekink. ‘Des te groter is het belang van een sterke ledenorganisatie als LTO.’

Uw benoeming kwam voor velen als een verrassing. Hoe bevalt de omschakeling van zuivelbestuurder naar belangenbehartiger?

‘Eerlijk gezegd moet ik nog steeds wat wennen aan deze nieuwe rol. Een grote zuivelcoöperatie besturen is complex, maar de opdracht is duidelijk: de melk van leden zo goed mogelijk tot waarde brengen. Natuurlijk ging ook bij FrieslandCampina niet altijd alles goed, maar succes in de markt is direct zichtbaar en dat geeft energie. Nadat ik was teruggetreden als zuivelbestuurder,

werd ik benaderd door LTO. Of ik wilde nadenken over een functie binnen de belangenbehartiging. Dat wilde ik in eerste instantie niet. Lang heb ik gedacht dat belangenbehartiging niets voor mij was. Tegelijkertijd keek ik met pijn in het hart naar de afbrokkelende politieke invloed van de agrarische sector, de verdeeldheid en het feit dat een belangrijk deel van de melkveehouders niet meer de meerwaarde ziet van een sterke ledenorganisatie.’ ‘LTO heeft een geweldige basis met aan de ene kant bestuurders in zowat ieder dorp in Nederland en aan de andere kant een lobbynetwerk in Den Haag en Brussel. Ik denk dat we deze kracht van de organisatie nog beter kunnen benutten. Toen ik daarover met onder andere voorzitter Sjaak van der Tak in gesprek ging, bleek hij deze visie te delen. Dat motiveerde me om te solliciteren. Ik ervaar de complexiteit van belangenbehartiging in de praktijk inderdaad wel eens als frustrerend. Aan de andere kant kan een kleine bijsturing in beleid voor veehouders grote betekenis hebben.’

Wat maakt belangenbehartiging zo complex?

‘Melkveeouders hebben te maken met beleid dat op verschillende niveaus wordt bepaald. Van de gemeenteraad in het eigen dorp tot de Tweede en Eerste Kamer in Den Haag en van de Provinciale Staten tot aan het Europees Parlement. De afstemming van taken en bevoegdheden tussen deze verschillende bestuurslagen verloopt lang

niet altijd optimaal. Daarbij zijn er binnen de nationale overheid minstens vier ministeries die beleid maken dat de agrarische sector raakt en ook deze ministeries werken niet altijd goed samen. Sterker nog: binnen de ministeries zijn er nog maar weinig ambtenaren die kennis hebben van de sector en het hele werkveld overzien. Dat zorgt voor verkoking in beleid.’

‘Als LTO-organisatie proberen we bij te sturen waar we kunnen. Op provinciaal niveau zitten we vaak nog wel aan tafel, maar de overlegstructuren die we hadden met het ministerie van LNV, zijn voor een groot deel afgebroken. Dat maakt invloed uitoefenen complex. Die complexiteit wordt versterkt door de veelheid aan belangenclubs. Daardoor lukt het niet altijd om met één duidelijke boodschap naar buiten te treden.’

U bent tot nu toe niet erg zichtbaar als vakgroepvoorzitter. Hoe komt dat?

‘Het klopt dat je mij minder vaak ziet dan LTO-voorzitter Sjaak van der Tak. Dat is deels een bewuste keuze. Sjaak is het boegbeeld van LTO Nederland en is daarom degene die vaak het woord voert in de media als het gaat om sectoroverschrijdende thema’s zoals stikstof. Inmiddels heb ik behoorlijk wat media-optredens achter de rug. Enkele weken geleden zat ik bijvoorbeeld aan tafel bij de talkshow Op1. Daar kreeg ik goede reacties op.’

‘Maar veel belangrijker vind ik goede contacten. Dat journalisten en redacteuren mij bellen om feiten te checken of informatie te vragen voor de voorbereiding van een uitzending. Op deze manier kan ik veel meer invloed uitoefenen. Het gaat er in de belangenbehartiging in mijn ogen niet om hoe vaak je op tv en in de krant komt, maar om wat je bereikt. Daarbij kun je succes in de belangenbehartiging niet altijd goed meten. We hebben de bufferstroken bijvoorbeeld niet uit het 7e Actieprogramma kunnen krijgen. Maar het is wel gelukt om deze te maximaliseren op 4 procent van de oppervlakte van een perceel. Het lijkt een kleine aanpassing, maar voor een deel van de leden maakt dat een wereld van verschil. Toch leveren we productieve grond in en

‘Het gaat er niet om hoe vaak je op tv en in de krant komt, maar om wat je bereikt’

dat verdringt het succes van de lobby al snel naar de achtergrond.’

De najaarsronde van de ledenbijeenkomsten is in volle gang. Hoe is de stemming?

‘Het sentiment onder de leden is dubbel. Aan de ene kant is er veel onzekerheid als het gaat om het stikstofbeleid, en frustratie, bijvoorbeeld over het verlies van de derogatie. Aan de andere kant spreek ik ondernemers die hier redelijk nuchter naar kijken en ervan uitgaan dat er linksom of rechtsom altijd een oplossing is. De meeste bedrijven hebben financieel een goed jaar achter de rug. Dat scheelt. Wie had een jaar geleden kunnen voorspellen dat de melkprijs nu boven de 60 cent zou liggen? Uiteindelijk is een solide economisch rendement toch de basis. Zolang er geld verdiend wordt, heeft een sector toekomst.’

De melkprijs is voor dit jaar een meevaller. Maar de kosten zijn ook hard opgelopen en het verlies van de derogatie gaat melkveehouders veel geld kosten. Baart u dat geen zorgen?

‘De melkprijs zal zeker geen zestig cent blijven. En bij een lagere melkprijs zal de hoge kostprijs voor een deel van de bedrijven beslist gaan knellen. Maar ik heb wel goede hoop dat de melkprijs de komende jaren op een redelijk niveau blijft. De wereldwijde vraag naar zuivel neemt nog steeds toe, terwijl veehouders in alle melkproducerende regio’s last hebben van hoge

kosten. En Nederland is zeker niet het enige land met een knellende natuur- en milieuwetgeving. Ik zie de wereldwijde melkproductie dan ook nog niet zo hard stijgen. Daarbij komt – of we dat nou leuk vinden of niet – dat de Nederlandse melkproductie zal krimpen, terwijl zuivelverwerkers elkaar nu al stevig beconcurreren om zich te verzekeren van voldoende melk. In deze markt moet het mogelijk zijn een redelijke melkprijs in de benen te houden.’

U hebt de afgelopen maanden de nodige tegenslagen moeten verwerken. Wat was de grootste teleurstelling?

‘Ik baal ongelofelijk van het verlies van de derogatie. Wat me daarin het meest frustrereert, is dat het ons kennelijk niet gelukt is om ons verhaal in Brussel goed uit te leggen. Nederlandse melkveehouders zijn meesters in het benutten van mineralen. Voor dat vakmanschap krijgen we nu geen enkele waardering en veel van de kennis die we in de afgelopen jaren hebben opgebouwd, blijft op de plank liggen. Maar de realiteit is wel dat we de derogatie kwijt zijn. En het is nog maar de vraag op welke termijn we de ruimte krijgen om de pijn te verzachten met de inzet van kunstmestvervangers. In Brussel met de vuist op tafel slaan heeft geen zin. De Europese Commissie is het vertrouwen in de Nederlandse veehouderij kwijt, onder andere omdat we nog lang niet overal de gewenste waterkwaliteit halen. Nee, de derogatie opschorten is geen garantie dat de waterkwaliteit verbe-

tert. Integendeel. Maar voor onze argumenten krijgen we in Brussel geen gehoor zolang we de schijn tegen hebben. Daarom is onze opdracht voor de komende jaren duidelijk: zorgen dat we ons vakmanschap benutten om de waterkwaliteit te verbeteren. Als dat lukt, ben ik ervan overtuigd dat we ook weer nieuwe kansen krijgen.’

De ijzige verhoudingen tussen overheid en sector lijken de laatste weken wat te ontdooien. Klopt dat?

‘We zijn inderdaad weer in gesprek, al gaat het nog niet erg van harte. Uiteindelijk moeten we natuurlijk wel met elkaar tot oplossingen komen. De huidige regeringscoalitie lijkt ons niet erg goed gezind en boeren hebben nog maar weinig vertrouwen in de politiek. Maar de realiteit is ook dat het voorlopig niet beter wordt. Daarbij heeft het rapport Remkes wel voor een andere toon gezorgd. De regering lijkt langzaam maar zeker in te zien dat ze draagvlak in de sector nodig heeft. En met Piet Adema lijken we een minister te hebben die mee wil denken. De uitnodiging om mee te praten over een landbouwakkoord nemen we aan, maar garantie op succes is er niet. In de gesprekken zullen we ons verhaal goed onderbouwd naar voren brengen. Nederlandse melkveehouders hebben het vakmanschap om problemen aan te pakken. Dat hebben we in het verleden bewezen en dat zullen we ook nu laten zien. Er is beslist toekomst voor de melkveehouderij in Nederland.’